

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Emil Franciszek
Nazwisko: Kumor
Miejsce urodzenia: Schodnica
Data urodzenia: 14-01-1899
Imię ojca: Franciszek
Imię matki: Emilia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Teczka zawiera akta operacyjne dotyczące Emila Kumora i innych oficerów i żołnierzy AK. Emil Kumor był oficerem WP, walczył w kampanii 1939, w czasie okupacji należał do ścisłego sztabu Komendy Głównej SZP, ZWZ a następnie AK. Był organizatorem Wydziału Legalizacji AK oraz inicjatorem akcji "Góral" w 1943 roku podczas której żołnierze armii podziemnej zdobyli 105 milionów złotych. Podczas Powstania Warszawskiego walczył w Śródmieściu, po zakończeniu walk przebywał w niewoli niemieckiej. W 1945 powrócił do kraju i zgłosił się do LWP. Rok później z powodów zdrowotnych odszedł w stan spoczynku. Emil Kumor został aresztowany 13.09 1949 przez funkcjonariuszy UB pod zarzutami utrzymywania kontaktów "z zagranicznym ośrodkiem wywiadowczym" i w trakcie śledztwa oskarżony o szpiegostwo. Pomimo długotrwałego śledztwa oraz zastosowaniu tzw. "agentury celnej" nie uzyskano dowodów "wrogiej działalności ww." po 1945 roku, uzyskano natomiast szereg informacji na temat służby wojskowej, działalności konspiracyjnej E. Kumora w AK, a także jego kontaktów z byłymi oficerami AK po 1945 roku. Jak wynika z pisma Wydziału Śledczego WUBP skierowanego do Departamentu I MBP w dniu 18.11.1952 przez trzy lata od aresztowania nie zgromadzono przeciwko E. Kumorowi "dostatecznych dowodów do skierowania na drogę sądową" równocześnie zasugerowano jego werbunek. Z kolei dyrektor Departamentu I MBP informował w piśmie z dnia 6.12.1952, że śledztwo wobec Emila Kumora zawieszono w 1950 roku wskutek czego "postępy w nim były nieznane", uznał też że propozycja werbunku ww. jest bezcelowa. Teczka zawiera raport o wszczęciu agencyjnego rozpracowania sprawy krypt. "Klasztor" dotyczącej rozpracowania agentów "zagranicznego ośrodka wywiadowczego", protokół przesłuchania podejrzanego, plan operatywnych przedsięwzięć do sprawy krypt. "Klasztor", schemat kontaktów, notatki służbowe; protokoły przesłuchania świadka, kartę ewidencyjną dot zapytania ws. obecności E. Kumora w bazach i archiwach.</p>	IPN BU 0192/460 t. 1-2 (16108/II).	

Teczka zawiera akta operacyjne dotyczące żołnierzy Armii Krajowej zamieszkałych w Polsce i zagranicą. W materiałach znajdują się informacje uzyskane w latach 1947-1949 w toku przesłuchań aresztowanych przez UB żołnierzy i oficerów AK oraz zdobyte przez Departament I MBP w toku działań kontrwywiadowczych oraz przez wywiad MBP zagranicą. Wśród zgromadzonych danych pojawiają się informacje na temat pplka Emila Kumora ps. "Krzyś". Ww. jest charakteryzowany "jako oficer sanacyjny b. adiutant gen. Michała Karaszewicza-Tokarzewskiego, szef Wydziału Specjalnego KG AK w latach 1940 - 1944". Emil Kumor przechodzi podczas zeznań aresztowanego płk Ryszarda Jamontt-Krzywickiego ps. "Szymon". Teczka zawiera spisy członków AK w kraju i zagranicą, wyciągi z protokołów przesłuchań zatrzymanych żołnierzy i oficerów AK, karty ewidencyjne, raporty agentów UB.

IPN BU 0192/456 (16101).

Akta Sprawy Ewidencyjno Obserwacyjnej dotyczącej pplka Emila Kumora ps. "Krzyś" prowadzonej w latach 1956-1958 przez Wydział I Departamentu III KdsBP, a następnie Wydział III Departamentu MSW. 04.08.1956 Wydział I Departamentu III KdsBP wszczął Sprawę Ewidencyjno-Obserwacyjną na Emila Kumora w związku z tym, że ww. "do 1939 był zawodowym oficerem sanacyjnym i pełnił funkcję adiutanta gen. Karaszewicz-Tokarzewskiego. W okresie okupacji hitlerowskiej został mianowany Szefem Wydziału Specjalnego KG AK. W okresie powstania warszawskiego był inspektorem bojowym odcinka Śródmieście. W 1949 aresztowany jako podejrzany o prowadzenie szpiegostwa, zwolniony z więzienia w 1953 r.". W aktach znajdują się protokoły przesłuchań wyższych oficerów KG AK zatrzymanych przez UB w latach 40 XX wieku odnoszące się do osoby E. Kumora, protokoły przesłuchań ww. z lat 1949-1952, informacje na temat E. Kumora uzyskane z donosów tajnych współpracowników. 23.01.1958 zakończono prowadzenie sprawy z powodu śmierci głównego figuranta sprawy. Materiały skomasowano i złożono w archiwum do nr 32319/II.

IPN BU 0192/740 (32319/II).

Teczka zawiera materiały zgromadzone w trakcie śledztwa prowadzonego przez Departament Śledczy MBP przeciwko Emilowi Kumorowi, którego aresztowano we wrześniu 1949 i oskarżono o "działalność szpiegowską". W aktach znajdują się różne dokumenty dotyczące przedwojennej służby wojskowej Emila Kumora, jego działalności konspiracyjnej podczas okupacji, a także materiały zgromadzone w toku jego służby w LWP po 1945 (życiorysy, opinie służbowe etc.) oraz w trakcie jego rozpracowywania po 1946 roku (donosy agenturalne, protokoły przesłuchań zatrzymanych żołnierzy i oficerów AK etc). Ostatecznie pod koniec 1952 roku śledztwo przeciwko ww. zakończono, a jego samego zwolniono z więzienia na początku 1953 roku. Zgromadzone materiały śledcze złożono w archiwum pod sygnaturą 17427/III.

IPN BU 0207/6257 (17427/III).

<p>Akta dotyczące śledztwa prowadzonego przez WUBP Wrocław oraz Departament Śledczy MBP przeciwko oficerowi AK i WiN, którego ujęto w trakcie realizowania gry operacyjnej "Cezary" mającej na celu rozbięcie struktur podziemia antykomunistycznego w Polsce oraz ujawnienie ich powiązań z zachodnimi służbami specjalnymi. W materiałach prowadzonego śledztwa przechodzi osoba ppłk Emila Kumora ps. "Krzyś". E. Kumor jest wskazywany jako jeden z dowódców AK, któremu podczas okupacji podlegał główny figurant śledztwa, a także jako jedna z wielu osób z którymi figurant nawiązał kontakt po zakończeniu wojny.</p>	<p>IPN BU 0330/170 t. 1 (4615/III/1).</p>
<p>Akta śledztwa prowadzonego w latach 1947-1955 przez Dep. Śledczy MBP przeciwko byłemu dowódcy Kedywu oraz Zgrupowania AK "Radosław" pułkownikowi Janowi Mazurkiewiczowi ps. "Radosław" i innym oskarżonym o działalność „w nielegalnej organizacji AK i usiłowanie zmiany przemocą ustroju Polski Ludowej”. W aktach śledztwa przechodzi osoba płk Emila Kumora ps. "Krzyś". Ww. w okresie okupacji niemieckiej pełnił funkcję szefa Wydziału Specjalnego Komendy Głównej AK i był inicjatorem wielu akcji dywersyjnych w których brali udział żołnierze Kedywu.</p>	<p>IPN BU 0330/217 t. 6 (4808/III/6).</p>
<p>Materiały operacyjne dotyczące ppłk Emila Kumora. Ww. w okresie okupacji był "członkiem organizacji ZWZ, PZP i AK" pełniąc funkcję szefa Wydziału Specjalnego Komendy Głównej AK. W 1945 wstąpił do Ludowego Wojska Polskiego, zdemobilizowany z powodów zdrowotnych rok później. Aresztowany w 1949 roku przez WUBP Warszawa jako podejrzany o "działalność szpiegowską". W 1953 zwolniony z więzienia. Zmarł w 1957 roku. W teczce znajdują się ustalenia ewidencyjne z lat 40. XX w. dotyczące E. Kumora - fragmenty protokołów przesłuchań aresztowanych żołnierzy AK, informacje na temat śledztwa ws. E. Kumora prowadzonego przez UB w latach 1949-1952.</p>	<p>IPN BU 0423/3325 (2238/IV, 7598/IV).</p>
<p>Akta Sprawy Rozpracowania Obiektowego krypt. "Kierownictwo" prowadzonej w latach 1949-1953 przez Wydział III UBP w Warszawie w związku z rozpracowaniem byłych oficerów Komendy Okręgu Warszawskiego AK. W materiałach sprawy jednym z głównych figurantów jest płk Emil Kumor ps. "Krzyś". Powodem prowadzenia działań operacyjnych wobec ww. był fakt, iż w okresie okupacji niemieckiej "brał udział w pracach organizacyjnych ZWZ i AK". W czasie powstania warszawskiego "był zastępcą Bora-Komorowskiego". Po 1945 roku "nie ujawnił się przed komisją likwidacyjną jak również w czasie amnestii 1947", poza tym jak stwierdzono ww. "utrzymywał regularny kontakt z byłymi członkami AK w tym oficerami "odpowiedzialnymi za budowę specjalnych magazynów broni dla AK". W stosunku do E. Kumora zaplanowano szereg przedsięwzięć operacyjnych w tym rozpracowanie wszystkich jego kontaktów, perlustrację korespondencji oraz wprowadzenie w jego otoczenie kilku TW. Zrezygowano z nich ponieważ uzyskano informację, że ww. został wcześniej aresztowany przez UB w związku z podejrzeniem prowadzenia "działalności szpiegowskiej". Teczka zawiera materiały operacyjne na E. Kumora i innych oficerów Komendy Głównej AK Okręgu Warszawskiego.</p>	<p>IPN BU 0423/5728.</p>